EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 29. 6. 2021
COM(2021) 337 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Komplexná správa Európskemu parlamentu a Rade o využívaní záruky EÚ v rámci Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) a o fungovaní záručného fondu v rámci Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI)

Obsah

1. Úvod **2**
2. Záruka EÚ **3**
3. Využívanie záruky EÚ **5**
3.1. Okno pre infraštruktúru a inovácie 6
3.1.1. Dlhové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie 7
3.1.2. Kapitálové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie 8
3.2. Okno pre MSP 8
3.2.1. Dlhové portfólio okna pre MSP 9
3.2.2. Kapitálové portfólio okna pre MSP 9
4. Fungovanie záručného fondu EÚ v rámci EFSI **10**
4.1. Mechanizmus tvorby rezerv záručného fondu 10
4.2. Ročné a kumulatívne toky 11
4.3. Zloženie a kľúčové charakteristiky portfólia 12
4.4. Výkonnosť 12
4.5. Posúdenie primeranosti cieľovej miery a úrovne záručného fondu 13
5. Záver **13**

1. Úvod

S cieľom naštartovať investície v Únii prostredníctvom mobilizácie súkromného financovania sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1017 z 25. júna 2015, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1291/2013 a nariadenie (EÚ) č. 1316/2013[1] (ďalej len „nariadenie o EFSI“), v roku 2015 zriadil Európsky fond pre strategické investície (ďalej len „EFSI“) spolu s Európskym centrom investičného poradenstva a Európskym portálom investičných projektov. Dohodu o riadení EFSI a o poskytnutí záruky EÚ (ďalej len „dohoda o EFSI“) podpísali Komisia a Európska investičná banka (ďalej len „EIB“) 22. júla 2015.

Dohoda o EFSI sa zmenila a prehodnotila niekoľkokrát:

- **Prvý** dodatok k dohode o EFSI a jej prehodnotenie, ktorým sa doplnili ďalšie dva produkty v rámci okna pre MSP, boli podpísané 21. júla 2016: kapitálový produkt okna pre MSP a posilnenie záruky EaSI[2].

- **Druhý** dodatok k dohode o EFSI a jej prehodnotenie, ktorým sa konvertovali tri produkty záruky v rámci okna pre MSP z dočasného systému posilnenia (predsunutie) na stály systém posilnenia (navýšenie prostriedkov) a ktorým sa doplnil nový produkt okna pre MSP, záručný mechanizmus pre kultúrne a kreatívne sektory, boli podpísané 21. novembra 2017.

- V roku 2017 sa nariadenie o EFSI zmenilo nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2396 z 13. decembra 2017, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) 2015/1017, pokiaľ ide o predĺženie trvania EFSI, ako aj o zavedenie technických vylepšení pre fond a pre Európske centrum investičného poradenstva[3] (ďalej len „nariadenie o EFSI 2.0“). Nariadením o EFSI 2.0 sa okrem iného zvýšila výška záruky EÚ a upravila sa cieľová miera tvorby rezerv. **Tretí** dodatok k dohode o EFSI a jej prehodnotenie boli podpísané 9. marca 2018 s cieľom zohľadniť nariadenie o EFSI 2.0.

- **Štvrtý** dodatok k dohode o EFSI a jej prehodnotenie boli podpísané 20. decembra 2018 s cieľom zvýšiť príspevok EFSI na existujúce produkty okna pre MSP a doplniť ďalšie dva produkty okna pre MSP (kombinovaný produkt EFSI a súkromný úver EFSI pre produkt MSP).

- **Piaty** dodatok k dohode o EFSI a jej prehodnotenie boli podpísané 27. marca 2020 s cieľom okrem iného zvýšiť príspevok EFSI na existujúce produkty okna pre MSP a doplniť dva nové produkty okna pre MSP (produkt pre Európsky akčný plán pre

[1] Ú. v. EÚ L 169, 1.7.2015, s. 1 – 38.
[2] Program v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie.
[3] Ú. v. EÚ L 345, 27.12.2017, s. 34.

rizikový kapitál pre rýchlo sa rozvíjajúce podniky a produkt pre zručnosti a vzdelávanie).

- **Šiesty** dodatok k dohode o EFSI a jej prehodnotenie boli podpísané 27. apríla 2020 ako reakcia na vírus ochorenia COVID-19 na účely zmiernenia jeho hospodárskeho vplyvu s cieľom upraviť účel zdrojov kapitálového portfólia okna pre infraštruktúru a inovácie národných podporných bánk, ako aj niektorých existujúcich produktov okna pre MSP na podporu poskytovania úverov prevádzkového kapitálu spoločnostiam zasiahnutým pandémiou COVID-19.

  V tejto súvislosti sa záruka EÚ pridelená na posilnenie nástroja na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME zvýšila na 1 484 miliónov EUR a záruka EÚ pridelená na posilnenie záruky InnovFin pre MSP sa zvýšila na 1 400 miliónov EUR.

V článku 18 ods. 3 písm. b) nariadenia o EFSI sa uvádza, že Komisia do 30. júna 2018 a následne každé tri roky uverejní komplexnú správu o využívaní záruky EÚ a o fungovaní záručného fondu.

Záväzné obdobie EFSI sa skončilo 31. decembra 2020. Záruky už podpísaných operácií EFSI sa môžu vyskytnúť do 31. decembra 2022, zatiaľ čo prevádzkové monitorovanie bude pokračovať až do splatenia všetkých operácií financovania a investičných operácií podporených zárukou EÚ.

Údaje poskytnuté po 31. decembri 2020 sa v tejto správe nezohľadňujú.

2. Záruka EÚ

Únia poskytuje EIB bezpodmienečnú a neodvolateľnú záruku vyplatenú na prvé požiadanie na operácie financovania a investičné operácie v rámci EFSI. Tým, že záruka EÚ poskytuje EIB vyššie znášanie rizika, umožňuje zvýšiť objem projektov s vyšším rizikom, podporovaných operáciami financovania a investičnými operáciami EIB v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie, a v dôsledku toho pomáha riešiť zlyhania trhu a neoptimálne investičné situácie. Záruka EÚ takisto umožňuje väčší objem poskytovania úverov a väčší počet spoločností, na ktoré sa má vzťahovať Európsky investičný fond (EIF) v rámci okna pre MSP, a tým uľahčuje prístup MSP a malých podnikov so strednou trhovou kapitalizáciou k financovaniu[4].

Časť celkových operácií EFSI kryje záruka EÚ, zatiaľ čo ďalšiu časť vykonáva na vlastné riziko EIB. Počiatočné finančné prostriedky záruky EÚ predstavovali 16 miliárd EUR

[4] Článok 3 nariadenia o EFSI.

z rozpočtu Únie, ktoré sa doplnili o 5 miliárd EUR z vlastných zdrojov EIB. Tieto sumy sa zvýšili na 26 miliárd EUR a 7,5 miliardy EUR nariadením o EFSI 2.0.

Charakter záruky EÚ sa do konca roku 2022 mení tak, že krytie v rámci záruky EÚ sa môže sprístupniť pre nové operácie po amortizácii existujúcich operácií za predpokladu, že záruka EÚ nikdy nepresiahne 26 miliárd EUR a súhrnné čisté platby zo všeobecného rozpočtu Únie v rámci záruky EÚ nepresiahnu 26 miliárd EUR.

Záruka EÚ sa vzťahuje na operácie financovania a investičné operácie, ktoré schválila EIB v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie a EIF v rámci okna pre MSP. Počiatočné rozdelenie medzi obidve okná bolo maximálne vo výške 13,5 miliardy EUR na okno pre infraštruktúru a inovácie a maximálne 2,5 miliardy EUR na okno pre MSP. Vzhľadom na silnú reakciu na okno pre MSP sa riadiaca rada EFSI v júli 2016 rozhodla posilniť druhé uvedené okno prostredníctvom prerozdelenia 500 miliónov EUR z okna pre infraštruktúru a inovácie na okno pre MSP. Nariadením o EFSI 2.0 sa ďalej zvýšil podiel okna pre MSP, pričom sa stanovil limit vo výške 6,5 miliardy EUR, ktorý by mohla upraviť riadiaca rada až do výšky maximálne 9 miliárd EUR[5] (tabuľka 1).

Riadiaca rada EFSI v reakcii na pandémiu COVID-19 v apríli 2020 schválila presun 250 miliónov EUR z kapitálového portfólia okna pre infraštruktúru a inovácie národných podporných bánk na okno pre MSP s cieľom posilniť kapacitu nástrojov zameraných na MSP, ktoré boli zasiahnuté pandémiou COVID-19.

Tabuľka 1 – Rozdelenie záruky EÚ a jej postupný vývoj

(v miliardách EUR)	Rok	Okno pre infraštruktúru a inovácie	Okno pre MSP	Celková záruka EÚ	Vlastné zdroje EIB	Spolu EFSI
EFSI 1.0	2015	13,5	2,5	**16,0**	5,0	**21,0**
Úprava EFSI 1.0	2016	13,0	3,0	**16,0**	5,0	**21,0**
EFSI 2.0	2018	19,5	6,5	**26,0**	7,5	**33,5**
Úprava EFSI 2.0	2020	19,25	6,75	**26,0**	7,5	**33,5**

Zdroj: útvary Komisie

[5] Článok 11 ods. 3 nariadenia o EFSI.

Reakcia EFSI na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19

EFSI bol súčasťou koordinovanej európskej reakcie na vypuknutie pandémie COVID-19 začiatkom roka 2020 s cieľom zmierniť sociálno-ekonomický dôsledok krízy spôsobenej pandémiou COVID-19. EIF na základe zdrojov uvoľnených z EFSI poskytol finančným sprostredkovateľom záruky vo výške 2,2 miliardy EUR, čím sprístupnil 8 miliárd EUR na financovanie podnikov vrátane mikropodnikov a sociálnych podnikov, ako aj MSP v kultúrnych a kreatívnych sektoroch.

Riadiaca rada EFSI sa v apríli 2020 navyše v záujme poskytnutia podpory konečným prijímateľom v čo najkratších lehotách rozhodla zjednodušiť schvaľovací postup pre konkrétne operácie, pokiaľ ide o finančné krytie v súvislosti s pandémiou COVID-19 v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie.

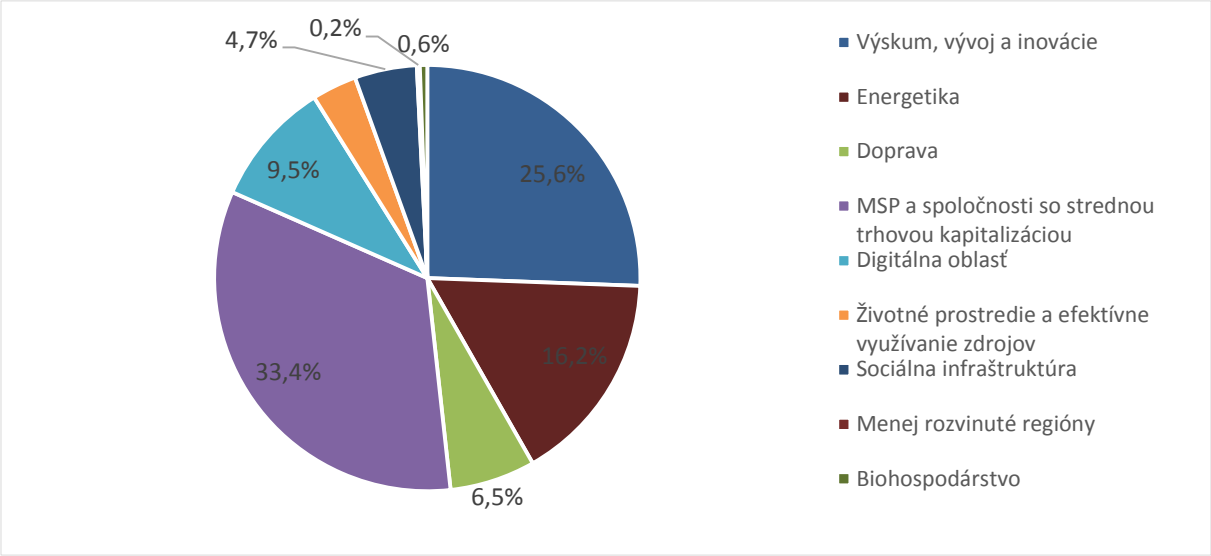
Rada EIB napríklad v máji 2020 schválila transakciu EFSI, ktorou sa podporila nemecká spoločnosť BioNTech SE sumou 100 miliónov EUR dlhového financovania na vývoj a výrobu vakcín proti ochoreniu COVID-19. To spoločnosti umožnilo rozšíriť svoje výrobné kapacity, aby v reakcii na pandémiu dodávala celému svetu vakcínu čo najrýchlejšie.

3. Využívanie záruky EÚ

V tomto oddiele sa skúma využívanie záruky EÚ v rámci rôznych činností podporovaných EFSI. Záruka EÚ sa vzťahuje na rôzne produkty v rámci oboch okien: okna pre infraštruktúru a inovácie a okna pre MSP.

Ku koncu roka 2020 skupina EIB (EIB a EIF) podpísala 1 549 operácií v rámci EFSI na celkové financovanie vo výške 103 miliárd EUR. Z týchto operácií bolo ku koncu roka 2020 podpísaných 1 421 operácií na celkové financovanie vo výške 82,7 miliardy EUR. Očakáva sa, že vďaka podpísaným operáciám dôjde k mobilizácii investícií vo výške 545,3 miliardy EUR (z ktorých celkové investície už podpísaných operácií predstavujú 479,5 miliardy EUR) vo všetkých členských štátoch a v rámci všetkých cieľov stanovených v nariadení o EFSI, pričom viac ako polovica sa pridelí na výskum, vývoj a inováciu, ako aj MSP a spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou (obrázok 1).

Obrázok 1: Investície EFSI mobilizované na podpísané operácie (podľa sektora, december 2020)

Zdroj: útvary Komisie

Na konci roka 2020 bola expozícia rozpočtu EÚ voči možným budúcim platbám v rámci záruky EÚ z hľadiska podpísaných operácií (vyplatených a nevyplatených) vo výške 24,1 miliardy EUR, zatiaľ čo celkové nesplatené vyplatené expozície kryté zárukou EÚ predstavovali takmer 18,9 miliardy EUR.

K 31. decembru 2020 boli záruky EÚ poskytnuté v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie v celkovej výške 80,4 milióna EUR. Suma vo výške 5,0 milióna EUR bola navyše uplatnená pri krytí nákladov na financovanie EIB, suma vo výške 77,4 milióna EUR na opravné položky kapitálových operácií a suma vo výške 3,9 milióna EUR na náklady na vymáhanie a vymáhateľné administratívne poplatky EIB.

Ku koncu roka 2020 bola záruka EÚ v rámci okna pre MSP uplatnená v celkovej výške 45,6 milióna, ktorá slúžila na nákup iných mien ako EUR na účely hedžingu.

3.1. Okno pre infraštruktúru a inovácie

V rámci okna pre infraštruktúru a inovácie sa prideľovanie operácií EIB do dlhového alebo kapitálového portfólia zakladá na systéme odstupňovania úverov EIB a štandardného posudzovania rizika EIB. V rámci okna pre infraštruktúru a inovácie je maximálna záruka vo výške EÚ 19,25 miliardy EUR rozdelená takto:

- až do 15,24 miliardy EUR za dlhové operácie,
- až do 4,01 miliardy EUR za kapitálové operácie.

K 31. decembru 2020 podpísala EIB v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie 629 operácií na celkové financovanie vo výške 57,2 miliardy EUR, pričom sa očakáva, že vďaka tomu dôjde k mobilizácii investícií vo výške 278,2 miliardy EUR vo všetkých členských štátoch.

3.1.1. Dlhové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie

Dlhové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie zahŕňa všetky podpísané a nezrušené dlhové operácie. Pre každú operáciu vykonáva EIB štandardné posudzovanie rizika zahŕňajúce výpočet pravdepodobnosti zlyhania a miery úspešnosti vymáhania bez zohľadnenia záruky EÚ (s cieľom zohľadniť celkové riziko transakcie[6]). Operácie podporované zárukou EÚ majú obyčajne vyšší rizikový profil ako bežné operácie EIB, a preto patria k *osobitným činnostiam*[7]. Menej rizikové transakcie sa môžu začleniť do portfólia EFSI za predpokladu, že sa jasne preukáže vysoká pridaná hodnota a ich zaradenie je v súlade s kritériom poskytovania doplnkovosti.

V rámci dlhového portfólia okna pre infraštruktúru a inovácie poskytuje rozpočet Únie 100 % záruku tranže prvej straty pre dlhové portfólio implementované EIB v rámci EFSI. Očakáva sa, že na konci investičného obdobia bude tranža prvej straty predstavovať v prípade štandardného dlhového portfólia okna pre infraštruktúru a inovácie približne 25 % a v prípade hybridného dlhového portfólia[8] okna pre infraštruktúru a inovácie 33 % objemu celkového portfólia operácií financovaných EIB, zatiaľ čo reziduálne riziko znáša v plnej miere EIB.

Záruka EÚ sa môže uplatniť na pokrytie reštrukturalizačných strát v súvislosti s dlhovými operáciami v prípade omeškania s platbou zo strany dlžníkov EIB alebo v prípade, že prebieha proces reštrukturalizácie.

Dlhové operácie EIB vytvárajú príjmy stanovené v súlade s metodikou oceňovania EIB. Príjmy súvisiace s rizikom sa rozdelia medzi Úniu a EIB na základe zásad rozdelenia rizika a príjmov stanovených v dohode o EFSI, podľa ktorej sa záruka EÚ vzťahuje na celú tranžu prvej straty, zatiaľ čo EIB si ponechá celú tranžu reziduálneho rizika.

K 31. decembru 2020 bolo v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie podpísaných 460 dlhových operácií (z toho 403 štandardných a 57 hybridných) na celkové financovanie vo výške 50,3 miliardy EUR.

---

[6] Príloha II k nariadeniu o EFSI, bod 6.

[7] Štatút EIB, článok 16.

[8] Hybridná zložka v rámci dlhového portfólia okna pre infraštruktúru a inovácie bola vytvorená tak, aby vyhovovala osobitným operáciám, ako sú operácie s rozdelením rizika, ktoré EIB v plnej miere deleguje na finančných sprostredkovateľov, cenné papiere zabezpečené aktívami atď. K 31. decembru 2020 sa tomuto portfóliu pridelila záruka EÚ vo výške 2 miliárd EUR.

3.1.2. Kapitálové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie

Kapitálové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie zahŕňa všetky podpísané a nezrušené kapitálové operácie. V rámci tohto portfólia sa záruka EÚ môže použiť na podporu priamych investícií do jednotlivých spoločností alebo projektov (priame kapitálové investície) alebo financovania fondov či podobných portfóliových rizík (kapitálové portfólio).

EIB vykonáva svoje štandardné posúdenie a určuje, či operácia nesie kapitálové riziká alebo nenesie, a to bez ohľadu na jej právnu formu a nomenklatúru.

V prípade štandardného kapitálového portfólia okna pre infraštruktúru a inovácie EIB investuje na rovnakom základe ako záruka EÚ. Záruka EÚ kryje 50 % každej kapitálovej operácie, ktorá je zahrnutá v štandardnom kapitálovom portfóliu okna pre infraštruktúru a inovácie, zatiaľ čo EIB si ponechá zostávajúcich 50 %.

Záruka EÚ sa môže uplatniť na krytie negatívnych opravných položiek, realizovaných strát pri odčlenení a nákladov na financovanie EIB, pokiaľ ide o časť kapitálovej investície, ktorú pokrýva záruka EÚ.

Príjmy pripísateľné záruke EÚ, ktoré sa prijmú v súvislosti so štandardným kapitálovým portfóliom okna pre infraštruktúru a inovácie, sa používajú na uhradenie záruky EÚ.

Tretím dodatkom dohody o EFSI a jej prehodnotením z 9. marca 2018 sa zriaďuje kapitálové portfólio okna pre infraštruktúru a inovácie národných podporných bánk popri štandardnému kapitálovému portfóliu okna pre infraštruktúru a inovácie. Na základe portfólia poskytne záruka EÚ 95 % tranže prvej straty, zatiaľ čo EIB si ponechá zostávajúcich 5 %, ako aj celé reziduálne riziko.

K 31. decembru 2020 bolo v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie podpísaných 169 kapitálových operácií, z toho 163 štandardných a šesť s účasťou národných podporných bánk na celkové financovanie vo výške 6,9 miliardy EUR.

3.2. Okno pre MSP

Okno pre MSP uľahčuje prístup k úverovému a kapitálovému financovaniu pre malé a stredné podniky a v obmedzenom rozsahu aj pre malé spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou. Realizuje ho EIF.

Maximálna hodnota záruky EÚ pridelená oknu pre MSP v rámci nariadenia o EFSI je 6,75 miliardy EUR pre dlhové aj kapitálové operácie.

K 31. decembru 2020 EIF podpísal s finančnými sprostredkovateľmi operácie v rámci okna pre MSP na celkové financovanie EIF vo výške 25,5 miliardy EUR. Očakáva sa, že tieto operácie zmobilizujú investície vo výške 211 miliárd EUR vo všetkých členských štátoch. Okrem toho v rámci okna pre MSP získalo financovanie celkovo 1 427 600 spoločností.

3.2.1. Dlhové portfólio okna pre MSP

V oblasti podpory úverového financovania sa časťou okna pre MSP využívajúcou záruku EÚ podporujú už existujúce finančné nástroje EÚ pre MSP. Ich posilnením v rámci EFSI sa umožnilo rýchlejšie využívanie záruky a týmto finančným nástrojom sa umožnilo podporiť väčší objem úverov a väčší počet spoločností. Konkrétne sa podpora poskytuje týmto nástrojom:

- nástroju na poskytovanie záruk za úvery v rámci programu COSME, ktorým sa zvyšuje prístup k finančným prostriedkom pre rizikovejšie MSP,
- záruke InnovFin pre MSP, ktorá sa zameriava na inovatívne podniky a podniky vyvíjajúce intenzívnu výskumnú činnosť,
- záručnému mechanizmu EaSI, ktorým sa podporuje mikrofinancovanie a sociálne podniky,
- záručnému mechanizmu pre kultúru a kreatívne sektory, ktorým sa poskytuje osobitná podpora MSP v kultúrnych a kreatívnych sektoroch,
- produktu pre zručnosti a vzdelávanie, ktorý bol vyvinutý v rámci EFSI a ktorým sa poskytuje financovanie jednotlivým študentom a vzdelávajúcim sa osobám, spoločnostiam investujúcim do rekvalifikácie svojich zamestnancov a organizáciám ponúkajúcim/investujúcim do vzdelávania a odbornej prípravy, a
- kombinovanému produktu EFSI, ktorý je zameraný na osobitné politické ciele členských štátov, najmä posilňujúce prístup k financiám v odvetví poľnohospodárstva. Kombinujú sa v ňom zdroje zo štrukturálnych fondov alebo vnútroštátnych prostriedkov EÚ a EFSI.

K 31. decembru 2020 bolo v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie podpísaných 437 dlhových operácií na celkové financovanie vo výške 15,1 miliardy EUR.

3.2.2. Kapitálové portfólio okna pre MSP

V oblasti kapitálového financovania časť okna pre MSP, ktorá využíva záruku EÚ v rámci EFSI, podporuje tri nástroje:

- kapitálový produkt okna pre MSP, ktorý EIF využíva na investovanie do kapitálových fondov, fondov fondov alebo investičných prostriedkov spolufinancovania, ktoré usmerňujú kapitálové financovanie podnikov v počiatočnom štádiu (napr. startupov) ako aj spoločností v štádiu rastu a expanzie (napr. scaleupov),
- Európsky akčný plán pre rizikový kapitál pre rýchlo sa rozvíjajúce podniky, ktorý pomáha fondom zameraným na scaleupy dosiahnuť väčší kritický objem, a
- súkromný úverový program EFSI, ktorým sa podporujú diverzifikované dlhopisové fondy, čím sa zvyšuje objem a diverzita alternatívneho dlhového financovania prístupného európskym MSP a malým podnikom so strednou trhovou kapitalizáciou.

Okrem toho okno pre MSP využíva aj priamy príspevok EIB vo výške 4 miliardy EUR, ktorý slúžil na rozšírenie mandátu EIB v oblasti zdrojov rizikového kapitálu na EIF v záujme podpory kapitálového financovania MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou.

K 31. decembru 2020 bolo v rámci okna pre MSP podpísaných 355 kapitálových operácií na celkové financovanie vo výške 10,5 miliardy EUR.

4. Fungovanie záručného fondu EÚ v rámci EFSI

Záručný fond v rámci EFSI (ďalej len „záručný fond“) bol zriadený podľa článku 12 nariadenia o EFSI a financuje sa najmä z platieb zo všeobecného rozpočtu Únie a z príjmov pochádzajúcich z operácií v rámci záruky EÚ. Záručný fond predstavuje vankúš likvidity, z ktorého sa v prospech EIB uhrádzajú prostriedky v prípade, že dôjde k uplatneniu záruky EÚ. Záručný fond sa musí zachovávať na určitej percentuálnej hodnote (cieľová miera) z celkovej sumy záväzkov v rámci záruky EÚ, ktorá je v súčasnosti stanovená na 35 %. Vankúš likvidity má preto poskytnúť primeranú bezpečnostnú rezervu, ktorá zabráni vystaveniu rozpočtu Únie náhlym požiadavkám na záruku, čo by mohlo mať za následok zníženie výdavkov alebo zmeny rozpočtu.

V súlade s dohodou o EFSI sa uplatnenie záruky hradí zo záručného fondu, ak výška uplatnenia prevyšuje finančné prostriedky, ktoré má EIB k dispozícii na účte EFSI. Účet EFSI, ktorý spravuje EIB, sa zriadil na účely výberu príjmov Únie vyplývajúcich z operácií v rámci záruky EÚ a vrátených súm, ako aj uplatnenia záruky EÚ a vyplatenia vymáhateľných administratívnych nákladov a nákladov na vymáhanie EIB.

Nariadením o rozpočtových pravidlách[9] sa zriadil spoločný rezervný fond (SRF) na účely vedenia rezerv určených na pokrytie finančných záväzkov vyplývajúcich z rozpočtových záruk a programov finančnej pomoci v rámci viacročného finančného rámca na obdobie 2021 – 2027, ako aj záväzkov z minulosti. Preto od januára 2021 predstavuje záručný fond v rámci EFSI samostatnú zložku SRF.

4.1. Mechanizmus tvorby rezerv záručného fondu

Záručný fond sa zabezpečuje:

- príspevkami zo všeobecného rozpočtu Únie, rozpočtom vyčleneným na financovanie záručného fondu vo výške 8 425 miliónov EUR,
- príjmami a akýmikoľvek inými platbami, ktoré Únia prijala v súlade s dohodou o EFSI, ako aj príjmami a splátkami z finančných nástrojov v rámci „Nástroja na

[9] Nariadenie (EÚ, Euratom) 2018/1046 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

prepájanie Európy“[10] a „Európskeho fondu 2020 pre energetiku, zmenu klímy a infraštruktúru – fond Marguerite“[11],

- výnosmi (úrokmi) zo zdrojov záručného fondu investovaných na finančných trhoch,
- sumami získanými z projektov, pri ktorých sa uplatnila záruka EÚ.

Globálna rezerva záručného fondu ako súčasť SRF a ako zložka od januára 2021 sa progresívne zriaďuje až do roku 2022.

4.2. Ročné a kumulatívne toky

Rozpočtové záväzky a platby za zabezpečenie záručného fondu sa uvádzajú v tabuľke 2.

Tabuľka 2 – Financovanie záručného fondu

(v miliónoch EUR)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Záväzky	1 350,0	2 110,2	2 680,3	2 069,3	357,3	301,0
Platby	0	1 018,0	2 489,6	2 013,9	1 166,2	1 248,9

Záväzné obdobie EFSI pre príspevky z rozpočtu EÚ sa skončilo 31. decembra 2020. Záväzky z pripísaných príjmov by sa mohli plniť do roku 2022, podľa dostupnosti. K 31. decembru 2020 bola kumulovaná suma vo výške približne 8 868 miliónov EUR vyčlenená na tvorbu rezerv záručného fondu, z ktorých 8 425 miliónov EUR pochádzalo zo všeobecného rozpočtu EÚ a 443 miliónov EUR z pripísaných príjmov.

Platby do záručného fondu z rozpočtu EÚ sú naplánované do roku 2022. Platby z pripísaných príjmov by sa však mohli realizovať do roku 2023. Celková suma vo výške 7 937 miliónov EUR bola skutočne vyplatená do záručného fondu, z ktorého 7 513 miliónov EUR pochádzalo zo všeobecného rozpočtu EÚ a 424 miliónov EUR bolo vrátených ako pripísané príjmy.

K 31. decembru 2020 vytvorili operácie EFSI, ktoré riadila EIB v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie, čistý kumulatívny príjem 674 miliónov EUR pre EÚ, z toho 243 miliónov EUR súviselo s rokom 2020[12].

V prípade operácií EFSI v rámci okna pre MSP vznikli EÚ kumulatívne čisté náklady vo výške 452 miliónov EUR, z čoho 295 miliónov EUR súviselo s rokom 2020[13].

[10] Nariadenie (EÚ) č. 1316/2013.
[11] Nariadenie (ES) č. 680/2007.
[12] Údaje podľa auditovaných finančných výkazov (príloha III k dohode o EFSI).
[13] To isté, ako sa uvádza vyššie.

4.3. Zloženie a kľúčové charakteristiky portfólia

Investičné portfólio záručného fondu sa investuje v súlade so zásadami hospodárenia stanovenými v rozhodnutí Komisie C(2016) 165 z 21. januára 2016 o schválení usmernení pre správu aktív záručného fondu EFSI.

V týchto usmerneniach sa predpokladá, že aktíva v investičnom portfóliu poskytnú dostatočnú likviditu v súvislosti s potenciálnymi výzvami na uplatnenie záruky, pričom sa budú stále zameriavať na optimalizáciu miery rizík a výnosov, ktorá je zlučiteľná so zachovaním vysokého stupňa bezpečnosti a stability.

Stratégie investovania a riadenia rizík boli prijaté s ohľadom na investičné ciele a výhľad podmienok na trhu. Investičný prístup bol zacielený na posilnenie diverzifikácie naprieč rôznymi triedami aktív s pevným výnosom.

K decembru 2020 investičné portfólio pozostávalo predovšetkým z cenných papierov emitovaných štátmi, subjektmi na nižších úrovniach verejnej správy, nadnárodnými spoločnosťami a agentúrami (46,8 % trhovej hodnoty), obchodnými spoločnosťami (20,3 % trhovej hodnoty) a z krytých dlhopisov (17,1 % trhovej hodnoty). Asi 5,2 % portfólia sa investovalo do likvidných investícií s vysokým ratingom (AA/AAA), denominovaných v USD. Expozícia týchto investícií voči kurzovému riziku bola zabezpečená.

Durácia portfólia na konci roka 2020 predstavovala 3,19 roka a priemerný úverový rating je BBB+.

Väčšina portfólia je investovaná do likvidných cenných papierov a primeraná časť (25 % celkovej hodnoty portfólia) je splatná za menej ako 12 mesiacov.

Profil portfólia z hľadiska durácie, úverového rizika a likvidity bol upravený v súlade s predpokladanými peňažnými tokmi vyplývajúcimi z operácií EFSI v rámci záruky EÚ (t. j. predpokladané výzvy, príjmy).

K decembru 2020 predstavoval podiel nástrojov environmentálneho, sociálneho a správneho dosahu[14] v portfóliu 9,5 %.

4.4. Výkonnosť

Výkonnosť sa vypočítava na časovo váženom základe, aby nebola ovplyvnená veľkosťou portfólia, ktoré za príslušné obdobie významne rástlo.

Záručný fond od svojho zriadenia v apríli 2016 vykázal k decembru 2020 absolútnu výkonnosť 2,4 %. Táto návratnosť sa dosiahla na pozadí vysoko negatívnych sadzieb, najmä pokiaľ ide o expozície, ktoré trhy vnímajú ako „bez úverového rizika“ a likvidné v Európe.

[14]Environmentálny, sociálny a právny dosah.

Ako príklad možno uviesť, že priemerný trojročný výnos nemeckých dlhopisov predstavoval –0,77 % na konci roka 2020.

4.5. Posúdenie primeranosti cieľovej miery a úrovne záručného fondu

Cieľová miera záručného fondu sa pôvodne stanovila na 50 % celkových záručných záväzkov EÚ. Tento cieľ sa odhadol pred spustením EFSI.

V rámci vnútorného hodnotenia EFSI[15], ktoré v roku 2016 vykonala Komisia, sa dospelo k záveru, že zabezpečenie záručného fondu by sa mohlo upraviť. Z posúdenia rizík jednotlivých produktov podporovaných zárukou EÚ vyplynulo, že rozpočet Únie by bol celkovo primerane chránený pred potenciálnymi výzvami na uplatnenie záruk v rámci záruky EÚ s upravenou cieľovou mierou na zabezpečenie záručného fondu stanovenou vo výške 35 %, s prihliadnutím na vrátené sumy, príjmy a spätné toky prostriedkov z operácií EFSI.

Európsky parlament a Rada schválili návrh Komisie a cieľová miera sa stanovila na úrovni 35 % celkových záručných záväzkov EÚ, a to od nadobudnutia účinnosti nariadenia o EFSI 2.0.

Na základe posúdenia rizík rôznych produktov podporovaných zárukou EÚ vo februári 2021 sa potvrdilo, že rozpočet Únie by bol celkovo primerane chránený pred potenciálnymi výzvami na uplatnenie záruk v rámci záruky EÚ s cieľovou mierou 35 %, a to s prihliadnutím na vrátené sumy, príjmy a spätné toky prostriedkov z operácií EIB.

5. Záver

Záverom nezávislého hodnotenia uplatňovania nariadenia o EFSI, ktoré bolo základom návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU[16], bola celková relevantnosť a účinnosť záruky EÚ. Najmä úrovne záruky EÚ a príspevku EIB boli primeranej veľkosti, keďže umožnili skupine EIB zmobilizovať úroveň investícií v súlade s očakávaniami. Úprava cieľovej miery pre záručný fond v rámci EFSI 2.0 viedla k efektívnejšiemu využívaniu rozpočtu EÚ. Okrem toho sa obmedzil vplyv na ostatné časti rozpočtu EÚ, čo viedlo k zefektívneniu rozpočtovej podpory EÚ. Navyše sa usúdilo, že celkový prístup k modelovaniu cieľovej miery EFSI sa zdá primeraný a v súlade s praxou v tomto odvetví.

Ku koncu roka 2020 sa z EFSI uvoľnilo 545,3 miliardy EUR v kumulatívnych investíciách v rámci všetkých členských štátov, a teda sa presiahol cieľ 500 miliárd EUR pri zmierňovaní vplyvu pandémie COVID-19 na európske hospodárstvo.

V roku 2021 Komisia spustila *ex-post* hodnotenie EFSI, ktoré bude postúpené Európskemu parlamentu a Rade do konca roka 2022.

[15] SWD(2016) 297.
[16] SWD(2018) 314 final.